

Notat

Til: Campusprosjektet, ved Astrid Margrete Aasum

Kopi til:

Fra: Fakultet for arkitektur og design

ADs Innspill på foreløpig byggeprogram for NTNU Campussamling

Innledning

Takk for oversendelse av byggeprogram og mulighet til å gi innspill. Et av formålene med et byggeprogram er å kunne hjemle og begrunne prioriteringer og sette ulike verdier og interesser opp mot hverandre. I den grad AD sine behov og interesser er usynliggjort, og til dels ikke inkludert, er det vanskelig å få en formening om den videre prosessens legitimitet. AD ber om en større synlighet og forutsigbarhet i videre planer og byggeprogram. Fraværet av oppmerksomhet skaper ny usikkerhet nå som KAMD ikke blir realisert.

AD har alltid vektlagt viktigheten av at fagmiljøene ved NTNU i Trondheim samlokaliseres på Gløshaugen. AD ser betydningen av de faglige synergiene en slik samling vil ha for forskning, utdanning, innovasjon og kunstnerisk utviklingsarbeid. Som fakultet mener AD å kunne ha en koordinerende og utviklende rolle i møte mellom tradisjonell vitenskap og kreative. Dette er en rolle som AD har blitt forespeilet gjennom hele campusprosjektet og selv har deltatt aktiv i å utvikle gjennom ulike plan- og utviklingsfaser. Det er derfor med stor skuffelse at de planer og ideer, som også har vært utviklet gjennom bidrag fra våre egne fagmiljøer, er fullstendig nedskalert på en måte som gjør at AD er fullstendig usynlig i det foreliggende Byggeprogram. AD er derfor sterkt kritisk til utfallet campussamlingen ser ut til å få for oss som fakultet.

Den 20. mai 2022 spilte AD inn følgende punkter til videre utvikling av campusprosjektet:

1. NTNU må sikre fleksibilitet i prosjektet ved å beskrive at alternativene 1a, 1b og 2 også kan kombineres i ulike varianter.
2. Saken må ha som forutsetning at ingen av alternativene medfører dårligere vilkår for miljøene som er på Gløs idag.
3. Nye planer for Gløs må etterstrebe intensjonene for KAMD, med tett lokalisering av AD sine fagmiljøer og samling av verksteder.
4. Saken må beskrive at ved valg av alternativ Synergi skal Skiboli erstattes, så lenge KAMD ikke realiseres.
5. Til kap om sentralt læringsstrøk: Realisering av hele eller deler av sentralt læringsstrøk i sentralbyggene vil få konsekvenser for arkitekturinstituttene; disse må

Postadresse

7491 TRONDHEIM

Org.nr. 974 767 880E-post:
postmottak@ad.ntnu.no
<http://www.ntnu.no>**Besøksadresse**

Alfred Getz vei 3

Telefon

+47 73 55 02 75

Telefaks

+47

SaksbehandlerGunnhild Sekkenes
Hatlen

Tlf: +47 73 59 55 03

beskrives – en konsekvens kan være ytterligere fragmentering av arkitekturinstituttene.

6. Samling av institutter er et hovedmål. Saken bør beskrive at instituttene innenfor design og arkitektur er alle lokalisert flere steder, og at ingen av alternativene løser denne problemstillingen. Flerlokalisering er krevende for å samle fagmiljø og dessuten kostnadsdrivende. Realisering av hele eller deler av sentralt læringsstrøk i sentralbyggene vil få konsekvenser for arkitekturinstituttene, og kan føre til ytterligere fragmentering. Studentene er svært misfornøyd med status og hevder at det går utover miljøet. Fra tillitsvalgt i arkitektur: *Slik vi sitter i dag er vi splittet mellom Gløshaugen og Kalvskinnet, og noen masterstudenter (i arkitektur) har sittet på KiT. Dette var mulig å akseptere så lenge det var midlertidig, da vi skulle få et nytt KAMD-senter, men det er ikke akseptabelt som en permanent løsning. Vi merker stor splittelse innad i studiet fordi vi sitter på forskjellige campus, noe som går utover det psykososiale og læringsmiljøet.*

Vi kan dessverre ikke se at de innspilte punktene er fulgt opp eller kommentert i oversendt byggeprogram.

Som den største og eldste utdanningen innenfor arkitektur i Norge ville AD forvente at nettopp våre disipliner skulle få en mer avklart og sentral rolle i campusprosjektet. AD sin fagkrets representerer en viktig og koordinatordinerende rolle blant de kreative fagene ved NTNU. Med det utadrettede potensialet som ligger i våre disipliner, både for framtidige studenter og ansatte ved Gløshaugen, men også i relasjon til byens borgere, anser vi vår uavklarte rolle som et kvalitetstap for miljøet på campus og i forhold til Trondheim som by. AD har fått en marginalisert og udefinerbar plass i campusprosjektet og våre følgende kommentere vil utlede konsekvensene av vår nedskalerte rolle, og hvordan dette vil kunne påvirke AD negativt framover. Tatt i betraktning av at vi er et fakultet med fagmiljøer innenfor arkitektur, design og kunst, vil det være innenfor vårt faglige kompetansefelt og samtidig bemerke svakheter i byggeprogrammet. Gitt den korte tiden for innspill, vil kommentarene være av overordnet karakter. AD har siden campusprosjektets tidligste fase vært en aktiv bidragsyter inn i plan- og utviklingsprosessen, men siden juni 2022 og innsending av Klyngebrukerrapporten har AD ikke vært formelt invitert til arbeidet med campusprosjektet.

I det videre beskriver vi konsekvensene av byggeprogrammet for AD, samt gir noen generelle kommentarer til byggeprogrammet. Vi vil understreke at den korte tiden for å sette seg inn i byggeprogram og formulere innspill har vært utfordrende.

1. Byggeprogrammet – konsekvenser for AD

Byggeprogrammet har positive konsekvenser også for AD som for eksempel

1. tilgang til oppgradert læringsstrøk, likevel vet vi fra erfaring at våre studenter bruker primært arbeidsplassene på tegnesal og i mindre grad felles læringsstrøk,
2. enklere tilgang til flere fagmiljøer for tverrfaglig samarbeid.
3. generell oppgradering av bygningsmiljøet til NTNU.

Likevel, er de negative konsekvensene for AD fremtredende, her listet som;

4. tap av identitets- og utstillingsareal (Skiboli) uten at erstatning er formulert, andre miljøer som flytter pga riving får erstatningsarealer,
5. ingen oppgradering av fakultetets egne arealer, arkitektur har vært midlertidig lokalisert siden midten av sekstitallet,
6. fortsatt usikkerhet om fremtidig lokalisering av arkitektur- design- og kunstinstituttene,

7. fortsatt fragmentering med institutter som er spredt på flere lokaliteter i og utenfor Gløss,
8. manglende tilrettelegging for å realisere intensjonene om å samle KiT, ID, IAP og IAT sine verksteder med dagens campusprosjekt, se punkt under om Tomt 1B.

Dessuten er det en indirekte negativ konsekvens for AD at behovene for oppgradering av våre arealer på Gløshaugen og en permanent lokalisering av KiT har vært på hold i påvente av KAMD. Med ny vending i campusprosjektet, uten KAMD er det behov for at NTNU Eiendom tar inn våre behov i sine planer. For AD vil flere nye år i påvente av prioritering for oppgradering være svært krevende og kunne gå ut over studiekvalitet og ikke minst konkurransekraft.

AD velger dessuten å kommentere to tomter spesielt; Tomt C3-C4 og Tomt 1B som har betydning for utviklingen av AD:

Tomt C3-C4

AD finner ikke i materialet omtale av riving av identitetsarealet Skiboli med skulptur og uteanlegg. Og dermed heller ingen beskrivelse av hvordan dette skal erstattes. AD ber om at dette forholdet omtales med forslag til løsning for erstatning.

Skiboli oppfattes som et viktig identitetsareal for AD, som beskrevet her av linjeforeningen Broderskapet:

- *de ulike kullene sitter adskilt på hver sin tegnesal og etterhvert også forskjellige campus, som har gjort Skiboli til et samlingssted hvor en kan møtes på tvers av kullene. Dette er veldig viktig for fellesskapet i linjeforeningen og skape et samhold mellom kullene.*
- *Arkitekturstudiet er et tidkrevende og muligheten til å ta seg en pause på Skiboli, som er såpass nærme våre tegnesaler, har tidligere spilt en viktig rolle for studiemiljøet. Nærheten bidrar til lavere terskel for studenter som synes det er vanskeligere å sosialisere seg eller komme inn i miljøet.*
- *Skiboli brukes ikke kun til sosiale sammenkomster, men også faglige. Eksempler er workshops, ferdighetstrening, foredrag, faglige diskusjoner, temakvelder og bedriftspresentasjoner. Skiboli oppleves som identitetsareal for studentene på arkitektur, og dermed også linjeforeningen. Arkitektstudentene i kull 2020 og nå også kull 2021 har dessverre aldri fått ta del i denne tilhørigheten grunnet manglende tilgang.*
- *Flere steder på NTNU jobbes det for å forske på identitetsareal og tildele dette til studenter. Vi viser til NTNU's årsrapport for 2020-2021 side.46 (https://innsida.ntnu.no/c/wiki/get_page_attachment?p_l_id=22780&nodeId=24647&title=Strategi+og+styrende+dokumenter&fileName=NTNU%20%C3%85rsrapport%202020-2021.pdf) der det beskrives at dette undersøkes for studier som ikke allerede har identitetsarealer. Det går an å lese mer om pilotprosjektet Fagland og suksessen det har hatt her: <https://www.universitetsavisa.no/ytring/fagland-er-mye-brukt/101047%22https>*
- *Vi ønsker å vise til denne rapporten utarbeidet i eksperter i team: <https://patricwallin.org/wp-content/uploads/2021/05/Viktigheten-av-identitetsarealer-i-studentenes-hverdag-1.pdf> Som beskriver viktigheten av et sosialt og faglig identitetsareal i løpet av studiet. Hentet fra rapportens konklusjon:*
- *“Gjennom spørreundersøkelse og intervjuene våre ser vi at identitetsareal er med på å styrke klassemiljøet og kontakt på tvers av kull. Det styrker fellesskapet og*

tilhørigheten til NTNU og sitt studieprogram. Økt trivsel og tilhørighet gir motivasjon, og studentene yter bedre faglig”

- *Vi ønsker også å vise til kapittel 3 “arealkonsept og prinsipper” i rapporten “Arealkonsept for campus NTNU” (<https://www.ntnu.no/documents/1268425101/1269933790/180820+Arealkonsept+for+NTNU++1.3+%28skjermvisning%29+-+redusert.pdf/c27dcdb1-b8-28-4d55-be44-402bd4fc0c85>). Som blant annet beskriver funksjonen og viktigheten av gode, fleksible identitetsarealer, i forbindelse med utviklingen av campus.*

Tomt 1B

For NTNU er det et mål at *NTNUs bygningsmasse skal være utformet for variert bruk og være forberedt for framtidige behov.*

AD er bekymret for en lite hensiktsmessig og kostnadsdrivende lokalisering av musikkfag med sine spesialområder på Tomt 1B, samtidig som det foreligger planer om å bygge for musikkfag i forlengelse av Samfundet. Her ser vi fare for at effektivisering og sambruksmuligheter går tapt. Bruk av Tomt 1B kan ha betydning for utvikling av AD sine lokaliteter på lang sikt og vi vil anbefale at tomt 1B bygges så fleksibelt og åpent som mulig slik at fremtidig, eventuell omdisponering av bruk er enkelt å gjennomføre.

2. Byggeprogrammet- generelle kommentarer

Denne delen av innspillet fra AD er avgrenset til overordnede observasjoner om miljøambisjon og romlig helhet.

Om miljø/energi:

Kutt i miljøambisjoner er høyst problematisk i den tiden vi som samfunn står i. Utvilsomt, er det behov for en utvikling av campusprosjektet som i størst mulig grad reduserer fotavtrykk og klimagassutslipp.

I det foreliggende Byggeprogrammet av 01.12.2022 er det fokusert på et energikonsept som i stor grad omhandler lokale løsninger på byggnivå. Dette oppfyller ikke stortingsets vedtak av 22. november 2016 der det heter «*Den nye campusen på NTNU utvikles med ambisiøse miljøløsninger inkludert bygningsmasse som produserer mer energi enn den bruker...*» (Stortinget 22 november 2016). For å oppnå dette målet må energikonseptet sees på som en helhet, tilsvarende den som beskrives av forskningssenteret «Zero Emission Neighbourhood» (fmezen.no). Det må avklares hvordan dette avviket skal lukkes.

Gitt de nye rammene sees det på som positivt at «*Det skal prosjekteres solcelleanlegg på bygninger i der hvor prosjektets rammer tillater dette. I prosjekter hvor det ikke installeres solceller skal det forberedes for dette i form av takkonstruksjon som tillater laster fra solceller, rom for teknisk utstyr, plass i hovedfordeling og føringsveier for kabler.*» Dette vil gjøre det lettere å forbedre energiytelsen på Campus i fremtiden.

Men miljøspørsmålene strekker seg utover solcellepaneler og lokal energilagring. AD savner en bredere og mer systematisk tilnærming til nybygg og arealbruk som tar inn spørsmål om livssyklus, bedre utnyttelse av arealer, flerbruk og intensivering av bruk, gjenbruk, sirkulære løsninger og ikke minst sosial bærekraft. Altså ikke bare forhold som begrenses av kutt i bevilgning, men like snart det motsatte. Herunder vil for eksempel prioritering av felles- og læringsarealer fremfor arealkrevende arbeidsplasser være relevant.

Om helheten:

- En generell svakhet i planene ser ut til å være at nedskaleringen av prosjektet er gjort under tidspress og derfor vil AD understreke viktigheten av å beholde stor grad av fleksibilitet i byggeprogrammet slik det til dels legges opp til. Forhastede løsninger kan i verste fall hindre en videre ønsket utvikling av campus.
- AD ser at det er behov for en kritisk gjennomgang av foreslåtte programmer slik at dobbeltføring og overdimensjonering av enkelte funksjoner unngås.
- Videre vil AD støtte prioritering av gode læringsarealer i det endelige prosjektet.
- AD vil også understreke viktigheten av å nå lage en plan for campusprosjektet som tåler endringer i rammebetingelser, eksempelvis rammer gitt av endelig vedtatte reguleringsplaner og/eller endrete økonomiske rammer.
- AD ser at det er behov for å programmere utearealene og at disse vurderes som en ressurs i hele campus Gløs.
- Grensesnittet til resten av Gløs, som ikke faller inn under campusprosjektet må beskrives i saken, slik at konsekvensbildet blir tydeligere for alle berørte.

AD vil dessuten vise til vedtak gjort 14.12.22 av Fakultetsstyret for arkitektur og design:

Fakultetsstyret er svært bekymret for svekket konkurransekraft og kvalitet i utdanningen som følge av at AD ikke er inkludert i det fremlagte byggeprogrammet for campusprosjektet og heller ikke er tatt inn i NTNU Eiendom sin fireårsplan for oppgradering og vedlikehold.

Fakultetsstyret ber NTNU om å sørge for at vilkårene for AD ikke forverres som følge av campusplanene og at arealbehov for AD tas inn i videre planer for utvikling av campus som helhet. Fakultetsstyret forventer at NTNU redegjør for erstatning av Skiboli med utearealer som del av campusprosjektet.

AD har høye ambisjoner innen miljø og bærekraft. For AD har derfor miljøambisjoner stor betydning for omdømme og virksomhet. Fakultetsstyret er bekymret for at miljøambisjonene i den nedskalerte versjonen av Campusprosjektet er kraftig redusert.

Med dette håper AD å ha belyst viktige forhold omkring byggeprogrammet som tas inn i det videre arbeidet.

15.12.2022

Dekan Marianne Skjulhaug